

Lapunk célja, hogy minél több fiatal és tehetséges szerzőt foglalkoztasson. Többek között ezért is hirdettük meg művészeti írói pályázatunkat 2017 őszén, melyre 27 pályamunka érkezett. Ezúton is szeretnénk mindenkinek megköszönni a részvételt.

A beérkezett írások közül Kovács Alex kritikája kapta meg az első díjat (az írás az online felületünkön jelenik meg), a második helyezett, Balajthy Boglárka kritikája pedig alább olvasható. Különdíjasok: Taylor Patrick, Zsoldos Anna és Mónus Gergő. Reméljük, hogy a pályázat több résztvevőjét hamarosan szerzőink között üdvözölhetjük.

A Szerkesztőség

fotó: Berényi Zsuzsa

A díjazottak az Új Művészet évzáró ünnepségén vehették át ajándékaikat

A burán túl

A Hermina Alkotócsoport bemutatkozó tematikus kiállítása

BALAJTHY BOGLÁRKA

Budapest Galéria (Lajos utca), 2017. XI. 8. – 2018. I. 7.

Bura – erős, nagy reményekkel kecsegtető hívószó egy tárlat esetében. A kifejezés eredendően egy, a természettudományos kísérletek során használt tárgyat jelöl, azonban a köznyelv is birtokába vette, s azóta sem ereszti. Az elnevezés tág és gazdag asszociációs térrel bír, a legbanálisabb és a leghomályosabb helyzetekben is szembetalálhatjuk magunkat vele. Különös és fondorlatos dologra utal, melynek rendeltetésében, a be- és körülvonásban meglehetősen ambivalens tényezők feszülnek egymásnak, azaz szerepe lehet a jóleső védettség vagy a frusztrációt, szorongást generáló bezártság érzetének megteremtésében is. Első esetben felvillan egy hétköznapi tárgy képe, egy lámpaburáé, amely körülöleli a törékeny izzót. És ott van a szó hosszan csendülő, jóval mélyebbről jövő melléköngéje. Gondoljunk csak *Az üvegbura* című regényre, amelyben Sylvia Plath egy fiatal, depresszív és öndesztuktív gondolatok között vergődő lány tétova, a ráboruló üresség érzetének feloldására tett próbálkozásait ábrázolja!

A Hermina Alkotócsoport kiállítása a cím rétegzettségének köszönhetően tehát komoly előzetes elvárásokat ébreszthet, főképp

a kiállítás átgondoltságát és koherenciáját illetően. A csalogató hívószóra a bemutatott művek azonban csak elvéve reflektálnak.

A tárlat anyaga ebből adódóan kissé szétágazó, de talán jobb is, ha a

hívószó érvényre jutása után nem kutakodunk olyan megrögzötteen a konkrét alkotásokban. Én a buraállapotot inkább az alkotói kör saját helyzetére vonatkoztatnám, merthogy az alkotócsoport – melynek tagjai olyan képzőművészek és zeneszerzők, akik nyitottak és elkötelezettek a két művészeti irányzat közötti kontaktus és szintézis megteremtésére – 2017 júniusáig a Hermina Galéria égisze alatt működött. Most, a galéria megszűnése után néhány hónappal lehetőségünk nyílik arra, hogy szemügyre vegyük, mi érlelődött a bura alatt ez ideig: az immáron független Hermina Alkotócsoport saját buralétét helyezi boncaszatra.

A tárlat egyik nagy erénye az a leheletfinom irónia és pajkosság, játékosság, könnyed incselkedés, ami a kortárs művészet társadalomban betöltött szerepét vizsgáló, önreflexív munkák esetében érezhető. Peternák Anna, Bolcsó Bálint, Muntag Lőrinc, Rubik Ernő Zoltán, Szabó Ferenc János, Szigeti Máté és Tornyai Dóra Zsuzsa interaktív hanginstallációja, a *Dobáljuk meg a kortárs zenét* arra az általános idegenkedésre játszik rá, amely oly gyakran övezi a kortárs komolyzenét. Alapötlete, hogy a zene egy burával (vagyis egy fémből készült nagy tállal) lefedett hangszóróból szól, és a látogató a kihelyezett különböző apró tárgyakkal, például egy babszemmel vagy pillecukorral megdobálhatja azt, az érintkezéskor pedig hirtelen változás áll be a kiszűrődő zenében. A mű humorosan jeleníti meg

a kortárs komolyzene bevett státuszát, és egyúttal kísérletet tesz a húzódozás feloldására is azzal, hogy lehetőséget teremt az alkotó és hallgató közötti dialógus, interakció létrejöttére. A zene nem akarja ránk erőltetni magát: a befogadó dönt arról, hogy passzívan hallgatódik vagy a dobáláson keresztül beemeli magát az alkotás folyamatába, és ezáltal maga is „komponistává” válik.

Kiemelném Tillmann Hanna *Az üvegről visszapattanó gondolatok* című videoesszéjét is, amely a bura szónak egy sajátos és súlyos, nyomasztó felhangját szólaltja meg. Az alkotó saját ablaküvegén (mondhatni buráján) keresztül nap mint nap videóra vette, ahogy a szomszédjában lakó, kényeszeres takarítási vággyal rendelkező idősebb hölgy újra és újra végigsikálja erkélyének teljes felületét, a képekkel párhuzamosan pedig a történésekhez fűzött gondolatait hallhatjuk. Tillmann Hannának sikerül felvillantani, hogy milyen vékony mezsgye választja el önnön buralétünket attól, hogy az saját börtönünké váljon. Nádas Eszter *Feszültség* című alkotásával (egy vízzel töltött, majd gipszbe mártott léggömb megszilárdult lenyomatáról van szó) a bura plasztikusságát, határszerepét feszegeti, megszokott funkcióját fordított szemszögből vizsgálja. A bura (jelen esetben a lufi) két egymásnak feszülő létező (azaz a gipsz és a víz) közé szorul, nyomás nehezedik rá, és önkéntelenül is fel kell vennie annak a formáját, melyet beborít – a hangszúly a bura illékonyágára, rugalmasságára, formálhatóságára helyeződik.

A Hermina Alkotócsoport munkáin érzékelhető a tagok közötti kölcsönhatás, az, hogy egyre növekvő nyitottsággal, bátorsággal kóstolgatják egymás anyagait, eszközeit, témáit, kifejezési formáit. Az alkotói kör nem követeli meg a ténylegesen egy időben és egy helyen történő cselekvést, de az, hogy a rezonancia jelen van, hogy a tagok finomra hangolva és fürkészően figyelik egymást, egyértelmű. Arra, hogy egy képzőművész és zeneszerző milyen bravúrosan, könnyedén tud szinergiát teremteni – úgy, hogy közben nem hagyják reflektálatlanul a nagy mestereket – remek példa Horváth Balázs és Piros Boróka *Mennybe* című videója. A kiindulási alap a Liszt élettársa, Maria d'Agoult által vezetett napló, amelyben a nő Tiziano *Mennybemenetel* című festményéről ír. Piros Boróka úgy varázsol Tiziano festményéből mozgóképet, hogy szó szerint ízekre szedi azt, hiszen az angyalok, Mária és Isten alakjai úgy szakadnak le a képről, mintha valaki ollóval vágná ki őket onnan.

fotó: Juhász Tamás

A videó alatt a Horváth Balázs által komponált, Liszt Krisztus-oratóriumának *Feltámadás* tételét parafrázáló zene szól, amely az „eget rengető” esemény jelentőségéhez mérten patetikus, recsegő és ropogó.

Ádám Zsófia *Koreográfiák Bolcsóra* című installációjában találékony módon vizualizálja a zene erejét és útját. Egy kifeszített vászon alatt lévő hangszóróból az alkotói kör egyik tagjának, Bolcsó Bálintnak a szerzeményei szólnak, a vászonra ráhelyezett apró kis gyöngyök pedig a különböző dallamokra rezonálva, más-más mintázatokat rajzolnak ki. Lakatos Áron kollázssorozatai úgy készültek, mint a zenében a variációk egy témára: mindegyik munkája a bakelitlemez formája, textúrája, mozgása köré szerveződik. A *Micro-reactions* nevet viselő sorozata pedig az alkotókör egy zeneszerzőjének, Kedves Csanádnak azonos című darabjára reflektálva született. Peternák Anna nemcsak utal alkotótársának munkájára, hanem saját fotóinak témájává teszi meg Tornyai Péter *Le Folie* nevezetű partitúráját. A *Le Folie* John Cage „véletlen” darabjaihoz hasonlóan a véletlen mint zenei szervező elem lehetőségeit boncolgatja. A kotta fóliák sokaságából áll össze, melynek lapjait, ezzel együtt hangjegyeinek helyét szabadon rendezgetheti a látogatható.

A *Bura* nem feltétlenül azt adja, amit elsőre ígér, ez azonban nem azt jelenti, hogy élmény nélkül maradnánk: sőt szemtanúi lehetünk annak, ahogyan egy műhely tagjai valódi alkotótársakká válnak.

BOLCSÓ BÁLINT:
Érintőleges kapcsolódások, 2017, interaktív hanginstalláció, vegyes technika

ÁDÁM ZSÓFIA:
Állapotváltozások, 2017, 150x300 cm, vegyes technika

NAGY ZSÓFIA:
Variációk körre és négy pontra, 2017, videó, 10 perc

fotó: Juhász Tamás

